

دکتر محمدرضا توکلی صابری

و خبرها را منتشر می کند. رسانه‌های اروپایی و به‌ویژه آمریکایی به شدت تحت کنترل لابی صهیونیستی و اسرائیل هستند، زیرا مالکیت و مدیریت این رسانه‌ها متعلق به آن‌ها است و حتی بسیاری از نویسندگان و اجراکنندگان برنامه‌های این رسانه‌ها وابستگی‌های مالی و عقیدتی با این لابی دارند. بنابراین بدیهی است که جهت‌گیری این رسانه‌ها همان جهت‌گیری سیاستمداران اسرائیلی باشد.

این جانب مدت‌های زیادی قصد داشتم مقاله‌ای در تبلیغات ضدعاشورا در غرب بنویسم، اما آنچه که باعث شد آن را بنویسم، شدت یافتن این تبلیغات در سال‌های اخیر و ارتباط دادن آن با مسایل سیاسی جاری در ایران و تحقیر و توهین

با آغاز ماه محرم هر سال رسانه‌های غربی برای تبلیغات ضدایرانی و ضدشیعی خود خوراک تازه‌ای می‌یابند. در این ماه تمام رسانه‌های غربی همگام با سیاست‌های دولت‌های متبوعشان در جهت رودررو قرار دادن شیعه در برابر سنی، و ایرانی در برابر عرب برای تفرقه‌افکنی بین کشورهای اسلامی و پیش‌برد مقاصد سیاسی، اقتصادی نظامی حکومت‌هایشان عمل می‌کنند. گزارش‌ها فیلم‌ها، تفسیرها، عکس‌های مختلفی ارایه کرده و با زیرکی تفسیرهای خود را به جهانیان که به‌طور عموم با فلسفه و تاریخ عاشورا آگاه نیستند ارایه می‌دهند. در بین بعضی از این تفسیرها به خوبی می‌توان مطالبی را دید که نشانه شیطنت خبرنگار موسسه، سازمان و یا نهادی است که این تفسیرها

ایرانیان و به‌ویژه شیعیان است.

خلاصه این تبلیغات چنین است: هر شیعه در عاشورا باید فرقه‌اش را بشکافد تا خون بیاید، این خون شیعه را از تمام گناهانش در سال قبل پاک می‌کند و او انسان بی‌گناهی می‌شود. همان‌طور که مسیحیان معتقدند که خون مسیح گناهان همه مسیحیان را پاک کرد. همراه با این گزارش‌ها تصاویری از ابزارهایی که آن‌ها را ابزارهای دینی و مقدس شیعیان معرفی می‌کنند منتشر می‌کنند. گفته می‌شود که این اقلام دینی تقدس و احترام زیادی در بین شیعیان دارد و مردم آن‌ها را می‌بوسند و در خانه‌های همه شیعیان وجود دارد. این اقلام دینی عبارتند از: قمه، خنجر، دشنه کارد سلاخی، سرنیزه، زنجیرهای مختلف تیغ‌دار شمشیر دو شاخه، درفش کفاشی، سیم خاردار بعضی از گذاشتن چکش و اره و شن‌کش در کنار این به اصطلاح ادوات مقدس و مذهبی شیعه نیز خودداری نمی‌کنند! بعضی تصاویر حوضچه‌های گل را که افراد در آن غلط می‌زنند و تمامی لباس و اندام‌هایشان گل‌آلود شده است، و زنان چادر به سری که از فرق سر تا پا تمامی چادرشان گل‌آلود است را منتشر می‌کنند. مردانی که غرقه در خون با فرق شکافته بر روی آسفالت از حال رفته‌اند و افراد در اطراف او به تماشا ایستاده‌اند. تصویر دردآور کودک گل‌آلودی را که مادرش در بغل گرفته و پدر با یک دشنه بر فرق او می‌کوبد. فیلم کسانی را که برای دیدن مزار امامان شیعه کیلومترها راه را به‌طور سینه‌خیز خسته و خونین پیموده‌اند به نمایش می‌گذارند. بعضی‌ها تقدس و احترام این وسایل را با صلیب مقدس مسیحیان و

این اعمال را با غسل تعمید باپتیست‌های مسیحی مقایسه می‌کنند. بسیاری از دوستان غربی و نیز عرب سنی از من پرسیده‌اند در حالی که این کار از واجبات تشیع است چرا من هم سرم را در عاشورا نمی‌شکافم. البته هیچ‌گاه توضیح‌های من در برابر فیلم‌ها، عکس‌ها و گزارش‌های مستندی که در تلویزیون‌ها، رادیوها و روزنامه‌ها و مجله‌های اینجا منتشر می‌شود قانع‌کننده نبوده است و همیشه حس کرده‌ام که حرف‌های مرا با ناباوری گوش کرده و حمل بر بی‌اطلاعی این جانب کرده‌اند. با یک نظر به دیدگاه و فتوای مراجع دینی و رهبران مذهبی به خوبی می‌توان دید که اکثریت قریب به اتفاق آن‌ها قمه‌زدن را ممنوع و حرام کرده‌اند و بسیاری آن را یک رسم غیر شیعه و غیرایرانی دانسته‌اند که وارد ایران شده و بین عوام همانند خرافات دیگر رواج یافته است. البته کوشش‌های بسیاری از علما و مراجع تقلید را برای لغو و فسخ این عمل نمی‌توان نادیده گرفت که در کتاب‌های مذهبی آمده است. به‌علاوه در سال‌های اخیر کتاب‌های زیادی در مورد تاریخچه قمه‌زنی و نظر علما اسلامی درباره آن آمده است.

نه تنها آیت‌الله خمینی و آیت‌الله خامنه‌ای قمه‌زدن را نهی کرده و آن را وهن به اسلام دانسته‌اند، بسیاری از علمای معاصر مانند آیت‌الله سیدباقر صدر، آیت‌الله مطهری، مشکینی، مکارم، صناعی و دیگران آن را حرام شمرده‌اند. با رجوع به جایگاه اینترنتی بعضی از این علما و نیز حوزه علمیه قم و نیز کتاب‌هایی که در مورد قمه‌زنی نوشته شده است می‌توان این فتواها را

دارای ریاست عامه می‌باشند و حوزه علمیه قم نیز با رهبری حضرت معظم له اداره می‌شود، از جریان‌های نامطلوب بعضی از موکب‌های عزا اظهار انزجار فرموده و مخالفت خود را با اعمالی که مناسب با جهان تشیع نبوده و مخصوصاً شایسته یک شهر مقدس نمی‌باشد، ابراز نموده‌اند ولی متأسفانه بعضی از گردانندگان دستجات عزا گفته‌اند ما دوازده ماه سال را در تمام امور به حضرت آیت الله مراجعه نموده و از ایشان تقلید می‌کنیم ولی دهه عاشورا را در عزاداری از معظم له تقلید نخواهیم کرد؛ بلکه از آنچه که خود ما تشخیص می‌دهیم پیروی خواهیم کرد(۱)!

فلسفه و شهادت امام حسین (ع) چیزی که فرای تشیع و اسلام است و پیام او یک پیام انسانی و جهانی است. اصل این پیام گو این که در مقابله با یزید شکل گرفته است، اما درسی جهانی است و مفهوم ساده آن این است که برای این کاری را که من فکر می‌کنم درست است و برخلاف بنیاد فکری و اعتقادی من است و به حقانیت آن از صمیم قلب معتقد هستم و طرف مقابلم در اشتباه مطلق است حاضر نیستم مصالحه کنم و حاضرم جانم را فدایش کنم.

در هر صورت این سنت‌ها همانند بسیاری از سنت‌های دیگر در جامعه ما رواج دارد و به عهده مدیران، رهبران و مراجع مذهبی است که سیاست‌ها و روش‌هایی برای جهت‌دار کردن و زدودن زیاده‌روی‌ها و اعمالی که حرمت اسلام و تشیع را خدشه‌دار می‌کند به کار گیرند. در خیرها دیدم که در بعضی از نماز جمعه‌ها امام جمعه‌ها مردم را از قمه زدن نهی کرده‌اند. حتی امام

دید. من هنوز یک فتوا یا گفته از علمای دینی ندیده‌ام که قمه‌زدن و خون ریختن را در عاشورا تایید کنند، بلکه همگی آن را نهی کرده و حتی بسیاری از موارد ملایم‌تر جنبه‌های این مراسم را مانند بالا و پایین پیریدن نهی کرده‌اند. مخالفت با این نوع عزاداری که موجب توهین به اسلام می‌شود، فقط از سوی علمای معاصر و در واکنش به تبلیغات غرب نیست. بلکه علمای قرون گذشته نیز آن را منع کرده‌اند. در قرن گذشته بعضی‌ها ترویج قمه‌زنی را به انگلیسی‌ها نسبت می‌دادند. نام بعضی از مشهورترین این علما را در این جا می‌آورم:

آیت الله العظمی سیدمحمدحسن شیرازی مشهور به میرزای شیرازی (رهبر جنبش تحریم تنباکو)

آیت الله العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی (مؤسس حوزه علمیه قم)

آیت الله العظمی سیدابوالحسن اصفهانی

آیت الله العظمی سیدمحمدحسن امین عاملی

آیت الله العظمی سیدمحمدحسن حکیم

پس چرا با این همه فتواهای موکد این عادت در بین عوام از بین نرفته است؟ دلیل آن عوامانه شدن یک سنت است، مانند بسیاری از سنت‌های نادرست که ربطی به اصل مذهب و یا دین ندارد. ماجرای تلاش حضرت آیت الله العظمی بروجردی در جلوگیری از سنت‌های غلط در عزاداری هیات مرهبی قم، از زبان مورخ به نام معاصر، حجت الاسلام رسول جعفریان خالی از لطف نیست. وی می‌گوید: آیت الله العظمی آقای بروجردی که رهبری شیعیان جهان را به عهده گرفته و

جمعه همدان گفته بود: «این قمه‌ها را بر فرق اسراییل بزنید.» اما هنوز هم بسیاری از مردم به خاطر عشق و علاقه به امام حسین به این کار دست می‌زنند. به نظر من می‌توان با راهکارهای مناسب این فعالیت اجتماعی و این نیروی عظیم مردمی را به خوبی هدایت کرد.

از آنجایی که این مراسم ابعاد و جنبه‌های پزشکی هم دارد نویسنده از این جنبه به آن می‌پردازد. بسیاری از قمه‌زنان و شمشیرزنان از طبقه‌ای هستند که بیش از هر کس دیگری به این خون نیاز دارند تا در بدنشان جاری باشد تا بر سر و لباسشان، بعضی‌ها در این مرحله متوجه می‌شوند که دچار هموفیلی هستند و رهسپار بخش فوریت بیمارستان‌ها می‌شوند. همه ساله چندین نفر به علت خونریزی، دهیدراتاسیون و علل دیگر جان خود را هنگام قمه زدن از دست می‌دهند.

اگر بر طبق فتوای روحانیون وارد آوردن جراحی به بدن با قمه و یا سایر آزارهای تیز ربطی به تشیع ندارد بلکه زیان پزشکی هم دارد و مردم هم دوست دارند احساسات خود را نسبت به امام حسین نشان دهند چه اشکالی دارد که به جای آن کار دیگری انجام دهند؟ عاشورا یک مراسم دینی است و بعضی مردم به خاطر عشق و علاقه به امام حسین دوست دارند قمه بزنند. پس چرا این خون‌ها را بیهوده به زمین بریزند. نگارنده پیشنهاد می‌کند که روز عاشورا که روز خون و شهادت است به‌عنوان روز انتقال خون و همیاری اعلام شود. یعنی در کنار عزاداری‌های معمول سنتی در این روز همه کسانی که می‌خواهند با تیغ‌زدن و قمه‌زدن خون خود را جاری کنند، به

مراکز انتقال خون رفته و مقداری از خون خود را به انبوه نیازمندان خون هدیه کنند. روز عاشورا را می‌توان روز اهدا خون نامید و این روز تاریخی را می‌توان به بسیج مردم برای خون دادن در هنگام صلح تبدیل کرد. مردم به جای این که خونشان را بر روی آسفالت‌های خیابان بریزند پس از پایان مراسم عزاداری به نیت فداکاری «امام حسین که اسلام را بیمه کرد» می‌توانند به مراکز انتقال خون رفته و خون خویش را به بیماران نیازمند هدیه کنند تا سلامتی آن‌ها را بیمه کنند.

تا پیش از انقلاب عمل خون دادن در بین مردم معمول نبود. معمولاً عده‌ای حرفه‌ای، که اغلب معتادان مواد مخدر بودند، خون خود را می‌فروختند. در دوران انقلاب و به‌ویژه جنگ با عراق بود که مردم به‌طور وسیعی و به‌طور داوطلبانه خون خود را اهدا کردند. اهدا خون در زمان جنگ امری مقدس است و لزوم آن بدیهی است و آگاهی به آن آسان است اما در دوران صلح هم به خون نیاز است و خون کالایی نیست که همیشه بتوان آن را انبار کرد. در این‌جا است که فلسفه خون دادن امام حسین (ع) در عاشورا اهمیت اجتماعی پیدا می‌کند. عاشورا می‌تواند سمبل فداکاری، همبستگی ملی و دینی و زنده کردن کار و فلسفه امام حسین باشد.

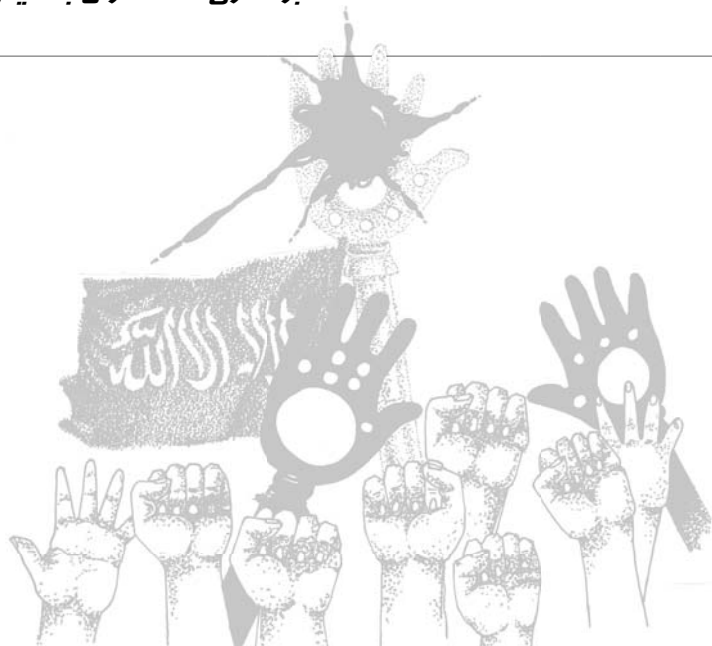
روحانیون، مدیران، رهبران اجتماع برای تشویق و آگاهی مردم می‌توانند شعارها، رهنمودها و نکته‌های متناسب آن را تهیه کنند، همان‌طور که در جریان انقلاب و در جنگ با عراق دیدیم. بعضی از این جمله‌های کوتاه را در زیر می‌آورم.

اهدا خون، ادامه راه سالار شهیدان است.
هر قطره خون اهدایی یک قدم در ادامه راه
حسین است.
اگر حسین در کربلا خون داد، ما اکنون خون
می‌دهیم.

مطمئن هستیم که آن‌هایی که در این زمینه کار
می‌کنند، خیلی بهتر، عوام فهم‌تر، و گزیده‌تر از
این شعارها را تهیه خواهند کرد:
خون خود را بر زمین نریزید، یک بیمار
هم‌اکنون به آن نیازمند است.

به گفته شاعر

کی گفت حسین، بر سر خویش بزن؟
با تیغ، به فرق خویشتن نیش بزن؟
تیغی که زنی بر سر خود، ای غافل
بر فرق ستمگران بدکیش بزن

زیرنویس

۱. دست پنهان، نگاهی به تاریخچه، مبانی فقهی و بازتاب‌های قلمه‌زنی در افکار عمومی و رسانه‌های بین‌المللی تهیه و تنظیم: واحد پژوهش دفتر فرهنگ فخرالائمه^(ع) قم المقدسه، ناشی: سازمان اوقاف و امور خیریه استان قم